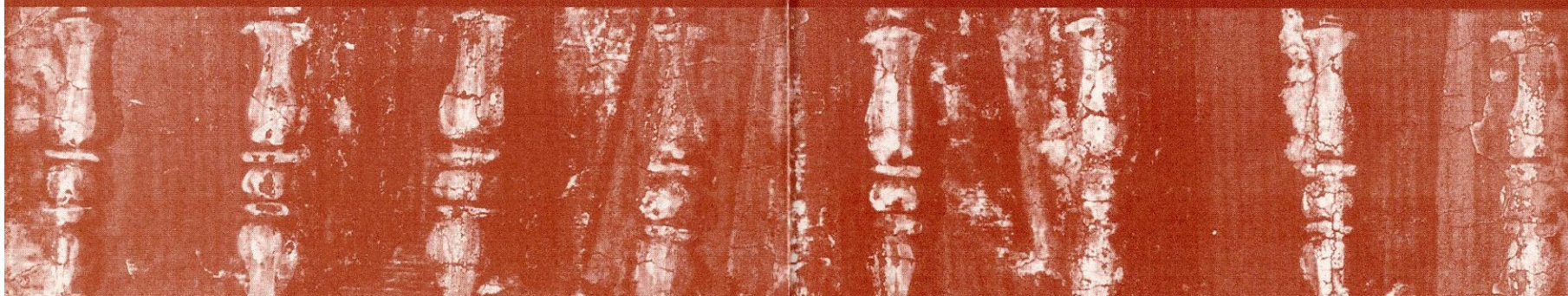

Dni Muzyki Ukraińskiej
w Warszawie czerwiec 2001

FUNDACJA „PRO MUSICA VIVA”
PROGRAM 2 POLSKIEGO RADIA S.A.
ZWIĄZEK UKRAIŃCÓW W POLSCE

Dni Muzyki Ukrainńskiej W Warszawie

Roman Rewakowicz
Dyrektor Artystyczny

Zrealizowano przy finansowym wsparciu

MINISTERSTWA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
MINISTERSTWA KULTURY I SZTUKI UKRAINY
URZĘDU MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY
DZIELNICY ŚRÓDMIEŚCIE GMINY WARSZAWA-CENTRUM
E D & F MAN COMMODITIES, Warszawa
FONDATION VIDRODGENIA, Genewa, Szwajcaria

Patronat medialny
Tygodnik Ukraiński *Nasze Słowo*

Dni Muzyki Ukrainńskiej w Warszawie czerwiec 2001

Po raz drugi przedstawiamy Państwu „Dni Muzyki Ukraińskiej w Warszawie”. Zachęceni bardzo dobrym przyjęciem publiczności i krytyki postanowiliśmy ponownie przybliżyć naszym melomanom nieznaną u nas muzykę ukraińską. Wiele nazwisk kompozytorów przeczytacie Państwo po raz pierwszy. Lektura ich biografii, wystuchanie ich utworów z pewnością uświadomi nam, że oto za wschodnią granicą – kierunku generalnie dziś niepopularnym – ma miejsce bardzo ciekawa muzyczna tradycja.

Tym razem dwa koncerty – kameralny i oratoryjny – przedstawia muzykę ukraińską starszą i nowszą. Brak koncertu chóralnego *a cappella* nie pozwala pokazać początków tej muzyki wraz z jej apogeum w twórczości Maksyma Berezowskiego, Artema Wedela i Dymitra Bortnianskiego. Mówiąc o profesjonalnej muzyce ukraińskiej czasów późniejszych trzeba zacząć jej prezentację od Mykoły Łysenki, który odegrał w ukraińskiej muzyce rolę podobną do Stanisława Moniuszki w muzyce polskiej – odczytując folklor swojej kultury w dziewiętnastowieczny, romantyczny sposób. Pieśni Łysenki do słów Tarasa Szewczenki stanowią bardzo ważne połączenie wspaniałej twórczości literackiej i muzycznej. W koncercie kameralnym obok kompozytorów, którzy nie zostawili zbyt dużego dorobku – Siczynski, Stepowij, chociaż ich pieśni są z pewnością wokalnymi klejnotami – występują twórcy, jak Wasyl Barwinski, bez których trudno byłoby wyobrazić sobie rozwój ukraińskiej kultury muzycznej – w tym wypadku na Ukrainie Zachodniej. Może również zachwyci nas świeżość inwencji Lesi Dyczko, kompozytorki z Kijowa. Obok repertuaru pieśniarskiego spotkacie Państwo dwa utwory instrumentalne – *Fragmentsy* Bohdany Frolak i *Post Scriptum* Walentyna Silwestrowa. Pierwszy utwór – dzieło młodej kompozytorki ze Lwowa – w bardzo ciekawy

sposób oscyluje wokół folkloru huculskiego, dając świadectwo, że anonimowo-archetypiczna kultura ludowa jest wciąż bogatym źródłem inspiracji. *Post Scriptum* – dzieło twórcy o bardzo wyraźnym i sformowanym obliczu, jest pewnym meta-komentarzem do tego, co zjawia się w koncercie przedtem. Jest esencją potrzeby odnalezienia piękna, harmonii, wymiaru kontemplacji i medytacji...

W koncercie oratoryjnym przedstawione będą dwa utwory – *Palimpsesty* Jurija Łaniuka i *Słowo o wyprawie Igora, syna Swiatostawa, wnuka Oleha Jewhena Stankowycza*. *Palimpsesty* – co oznacza kolejne pisanie na oczyszczonym z poprzedniego zapisu pergaminie – każą nam dotrzeć do sensów zagubionych lub ukrytych. W utworze tym kompozytor wykorzystuje poezję Wasyla Stusa i strofy z Apokalipsy św. Jana w języku greckim. Czy w tej sonorystyce nie brzmi jednak echo ukraińskiej dumki? Staroruski epos o wyprawie Igora, księcia kijowskiego, przywraca dawne dramaty i – kto wie – może dziś chce nas przestrzec i na powrót wzruszyć dawnymi dziejami. Uczestniczymy w pierwszym wykonaniu utworu.

Roman Rewakowicz

3 czerwca 2001, godz. 19.00

Koncert kameralny

Sala Kameralna Filharmonii Narodowej,
ul. Moniuszki 5

MARTA BOBERSKA – sopran

KRZYSZTOF ZBIJOWSKI – klarnet

KUBA JAKOWICZ – skrzypce

NATALIA REWAKOWICZ – fortepian

Mykoła Łysenko (1842–1912)

do poezji Tarasa Szewczenki

Sad wiśniowy koło chaty

Oj luli, luli

Czemu mi ciężko

Gdybym miała bućki

Oj jedna ja, jedna

Denys Siczynski (1865–1909)

Pieśni moja – sł. Iwan Franko

Nie śpiewajcie mnie tej pieśni – sł. Łesia Ukrainka

Babie lato – sł. Mykoła Hawalewycz

Wasył Barwinski (1888–1963)

Księżycu – księżciu (nokturn) – sł. Iwan Franko

Bohdana Frolak (1968)

Fragmenty na klarnet i fortepian (1998)

przerwa

Jakiw Stepowij (1883–1921)

Nie graj, nie graj! – sł. Maksym Rylski

Nokturn – sł. Maksym Rylski

Nie bierzcie z zielonej łąki wierzby – sł. Ołeksandr Ołeś

Łesia Dyczko (1939)

Zimowa fantazja – sł. Mykoła Winhranowski

Gdy zechcesz – zaczaruję las – sł. Mykoła Rudenko

Do słowika – sł. Pawło Hrabowski

Jabłoneczka – sł. Olha Palaszczenko

Anatolij Kos-Anatolski (1909–1983)

Oj pójdę ja między góry – sł. Anatolij Kos-Anatolskyj

Walentyn Silwestrow (1937)

Post scriptum na skrzypce i fortepian (1990)

MYKOŁA ŁYSENKO (1842, Połtawska gubernia – 1912, Kijów), założyciel nowej, romantycznej szkoły w ukraińskiej muzyce, pianista, dyrygent chóralny, folklorysta, pedagog i działacz społeczny. W 1864 roku ukończył fakultet przyrodniczy Uniwersytetu Kijowskiego. W latach 1867–1869 studiował kompozycję i fortepian w Lipskim Konserwatorium. Od 1869 roku Łysenko mieszkał i pracował w Kijowie. W latach 1874–1876 pobierał lekcje instrumentacji u Rimskiego-Korsakowa w Petersburgu. Bardzo aktywnie udzielał się w organizowaniu ukraińskiego życia muzycznego, co nie było łatwe, zważywszy na *Emski ukaz*, którym w 1876 roku car Aleksander II zabraniał wydawania i rozpowszechniania książek w języku ukraińskim, a także używania języka ukraińskiego w przedstawieniach teatralnych i druku utworów muzycznych z tekstem. Łysenko był założycielem i dyrygentem chórów, dla których skomponował wiele utworów. W 1904 roku założył Muzyczno-Dramatyczną Szkołę, która wydała całą generację ukraińskich muzyków. Wiele uwagi poświęcił ukraińskiemu folklorowi, który studiował przez całe życie i którego był znakomitym teoretykiem wydając np. „Charakterystykę ukraińskich dum i pieśni wykonywanych przez kobzarza Weresaja”. W swej twórczości również ulegał silnej inspiracji ukraińską muzyką ludową, często dokonując opracowań ludowych pieśni na chór czy głos solowy z fortepianem. Echa ukraińskiego folkloru muzycznego znajdujemy też w twórczości instrumentalnej Łysenki (kwartet smyczkowy, trio), a zwłaszcza w jego operach traktujących o ukraińskich zwyczajach (*Noc Bożonarodzeniowa*, *Utoplona*) czy też w pierwszej ukraińskiej operze historycznej opartej na powieści Gogoła – *Taras Bulba*.

DENYS SICZYNSKI (1865, Tarnopolskie – 1909, Stanisławów) muzyczną edukację pobierał u Władysława Wszelaczyńskiego i L. Lewickiego w Tarnopolu, a następnie we Lwowskim Konserwatorium u Karola Mikuli. Był aktywnym działaczem muzycznym – jednym z założy-

cieli ukraińskiego towarzystwa chóralnego „Bojan”, a także członkiem Komitetu Publikacji Ukraińskich Pieśni Ludowych. Był również dyrygentem różnych chórów w Przemyślu, Drohobyczu i Stanisławowie, gdzie zorganizował wydawnictwo Muzyczna Biblioteka, wydające po raz pierwszy wiele utworów kompozytorów ukraińskich. Na twórczość Siczyńskiego składają się głównie utwory wokalne – solowe i chóralne. W jego kompozytorskim dorobku znajduje się również opera „Roksolana”, wystawiona w Kijowie w 1912 roku przez trupę Mykoły Sadowskiego.

WASYL BARWINSKI (1888, Tarnopol – 1963, Lwów) – kompozytor, pianista, muzykolog, nauczyciel, krytyk muzyczny. Rozpoczął studia muzyczne we Lwowskim Konserwatorium u K. Mikuli i W. Kurza, które następnie kontynuował w Pradze studiując na uniwersytecie u Z. Niedli i O. Hostynskiego, a w konserwatorium – u V. Novaka, które ukończył w 1915 roku. Po powrocie do Lwowa objął stanowisko dyrektora w Instytucie Muzycznym im. Łysenki, który pod jego dyrekcją rozwinął się do rangi jednej z najważniejszych muzycznych szkół w Galicji Wschodniej. Wykładał tam fortepian, teorię muzyki, kompozycję kształtując całą generację profesjonalnych muzyków. Barwinski i inny lwowski ukraiński kompozytor – Stanisław Ludkewycz byli zaproszeni przez Ministerstwo Wyznań i Oświecenia Publicznego do udziału w komisji reformującej ówczesne szkolnictwo muzyczne w Polsce. W późnych latach 1930-tych był przewodniczącym Związku Ukraińskich Profesjonalnych Muzyków, współpracował również z miesięcznikiem „Muzyka Ukraińska”. Po II wojnie światowej był aresztowany i osadzony przez sowieckie władze na 10 lat w obozie koncentracyjnym w Mordowii. Barwinski był mistrzem fortepianowych miniatur – może być uważany za ojca muzyki kameralnej na Zachodniej Ukrainie. Był również wiodącym ukraińskim kompozytorem swego czasu i jedną z najbardziej wpływowych postaci ukraińskiej muzyki I połowy XX wieku.

BOHDANA FROLAK (1968, Iwano-Frankowskie) jest związana ze lwowskim środowiskiem muzycznym. Ukończyła kompozycję w klasie Mirosława Skoryka we Lwowskim Konserwatorium Muzycznym, w którym od 1991 roku jest wykładowcą. Jest laureatem Nagrody im. L. Rewuckiego przyznawanej przez Ministerstwo Kultury Ukrainy. Jej utwory wykonywane są na festiwalach muzyki współczesnej „Kontrasty” we Lwowie, „Dwa Dni i Dwie Noce” w Odessie, „Kyiv Music Fest” w Kijowie i innych. W jej kompozytorskim dorobku znajdują się utwory kameralne – *Sonata Pastoralna* na altówkę i fortepian (1994), *Muzyka klasyczna* na kwartet smyczkowy (1994), *Projekcje* na sopran i zespół kameralny do słów B. Rubczaka (1995), *Intermezzo* na kwartet smyczkowy poświęcone pamięci ofiar Czarnobyla (1996), *Vestigia* na flet altowy i kwartet smyczkowy (2000), *Cień zapomnianej wielkości* na kwartet fortepianowy (2001), *Bije dzwon* na sopran i fortepian do słów B. I. Antonicza i W. Barki (2001), a także koncerty – *Intermezzo Nr 2* na wiolonczelę i orkiestrę smyczkową (1999), *Koncert fortepianowy* dla młodego wykonawcy (1999) i utwór na dużą orkiestrę symfoniczną *Orbis terrarum* (1997–1998).

Fragmenty na klarnet, klarnet basowy i fortepian powstały w 1998 roku. Po raz pierwszy były wykonane na Festiwalu Muzyki Współczesnej „Kontrasty” we Lwowie w 1999 roku przez szwajcarskich muzyków Bernharda Rotlisbergera (klarnet) i Simona Andresa (fortepian).

JAKIW STEPOWYJ (1883, Charków – 1921, Kijów) – prawdziwe nazwisko Jakymenko – od 11. roku życia należał do Carskiej Dworskiej Kapeli Chóralnej w Petersburgu, w której jego starszy brat Fedir był nauczycielem. Ukończył Petersburskie Konserwatorium studiując u Liadowa i Rimskiego-Korsakowa. Od 1917 roku Stepowij mieszkał i działał w Kijowie, bardzo aktywnie włączając się w organizację życia muzycznego: wykładał w Kijowskim Konserwatorium, organizował zespoły chóralne, pracował w Ministerstwie Edukacji. Na jego kompozytorski dorobek składają się prze-

de wszystkim utwory fortepianowe i bardzo liczne pieśni, w których okazał się godnym kontynuatorem twórczości Łysenki – nie wykorzystując bezpośrednio folkloru, znakomicie wyrażał ducha ukraińskiej pieśni ludowej.

LESIA DYCZKO (1939, Kijów) jest szczególnie ceniona za swoją chóralną twórczość. Ukończyła Kijowskie Konserwatorium Muzyczne w klasie kompozycji K. Dankewycza i B. Latoszyńskiego. Studia podyplomowe kontynuowała w Konserwatorium Moskiewskim u N. Peyko. Od 1979 roku jest obecna w Zarządzie Związku Kompozytorów Ukrainy. Była wielokrotnie nagradzana za swoją twórczość, włączając Państwową Nagrodę im. Szewczenki, najwyższe odznaczenie w dziedzinie kultury. Zajmuje się również działalnością pedagogiczną w Kijowskim Instytucie Kultury. Do ważniejszych kompozycji należą: *Dumka* (1964) – rapsodia na sopran koloraturowy, chór męski i orkiestrę symfoniczną, *Czerwona Kalina* (1968) – kantata na chór, solistów, 2 fortepiany, harfę i perkusję do tekstów staroukraińskich pieśni XVI–XVII stulecia, *Cztery pory roku* (1973) – kameralna kantata na chór a cappella, *Liturgia Nr 2* (1994) na chór mieszany a cappella. Jest również autorką cykli pieśni, których wybór jest prezentowany podczas dzisiejszego koncertu.

ANATOLIJ KOS-ANATOLSKI (1909, Kołomyja – 1983, Lwów) ukończył prawo na Uniwersytecie Lwowskim w 1931 roku. Studiował również fortepian w Instytucie Muzycznym im. Łysenki, a także kompozycję u Wasyla Barwinskigo i Adama Sołtysa we Lwowskim Konserwatorium, które ukończył w 1934 roku. Był nauczycielem muzyki, od 1952 roku wykładowcą, a od 1973 roku profesorem Lwowskiego Konserwatorium. Był również Przewodniczącym Lwowskiego Oddziału Związku Kompozytorów Ukrainy. Jego twórczość nigdy nie miała nowatorskiego charakteru. Niemniej Kos-Anatolski wykazuje w niej dobre wycucie muzycznej narracji, często inspirowanej folklorem, zwłaszcza huculskim. Jest

autorem utworów scenicznych (balety, opera), koncertów na instrument solowy i orkiestrę, kantat, utworów chóralnych i pieśni, a także kameralnych na różne składy. Dziś szczególną sympatią wykonawców cieszą się jego pieśni, które łączą koloryt ukraińskiego folkloru z wokalną wirtuozerią.

WALENTYN SILWESTROW (1937, Kijów) ukończył w 1955 roku kijowski Instytut Inżynierii Budowlanej, zaś w latach 1958–1964 studiował w kijowskim Konserwatorium Muzycznym kompozycję u Borysa Latoszyńskiego, harmonię i kontrapunkt u Lewka Rewuckiego. Był centralną postacią kijowskiej awangardy muzycznej w latach sześćdziesiątych. Debiutował w 1961 roku na „plenum” młodych kompozytorów ukraińskich, gdzie jego pierwsze ważniejsze dzieło, *Kwintet fortepianowy*, wzbudziło swego rodzaju sensację. W pierwszym okresie swojej twórczości przejął od Schönberga i Webera technikę dwunastotonową. Utwory pisane tą techniką były podczas swoich prawykonań powodem zagorzałych sporów, przez co Silwestrow, podobnie jak i inni kompozytorzy kijowskiej awangardy, pozostawał długi czas na cenzurowanym. W tym czasie był wyrzucony ze Związku Kompozytorów. W 1966 roku otrzymuje zamówienie od Fundacji Muzycznej Kusewickiego. Powstaje utwór *Eschatofonia* (1966), który w 1968 roku jest prawykonany w Darmstadt pod dyrekcją Bruno Maderny. Kulminację pierwszego okresu twórczości stanowi trzyczęściowy utwór *Drama* (1972), którego pierwsza część jest sonatą skrzypcową, druga – sonatą wiolonczelową, a trzecia – triem. Dzieło to jest uważane za najważniejszy utwór pierwszego okresu twórczości kompozytora. Tu następuje radykalny zwrot w kierunku diatoniki, gdzie Silwestrow nawiązując do gatunków i norm stylistycznych XVII–XIX stulecia znajduje bardzo osobistą formę wypowiedzi, na swój sposób zbliżając się do minimalizmu. Rok 1973 przyniósł całą serię dzieł napisanych w „starym stylu”. Styl ten osiąga dojrzałość w *I Kwartecie Smyczkowym* (1974). Powstają następnie *Symfonia Nr 4* na instrumenty dęte blaszane i smyczki (1976), *Serenada na smyczki*

(1978), *Symfonia Nr 5* (1980–1982), *Widmung*, koncert na skrzypce i orkiestrę (1991–1992), *Metamuzyka* na fortepian i orkiestrę (1992), *Elegia* do poezji T. Szewczenki na chór mieszany a cappella (1996). Jednym z ostatnich utworów Silwestrowa jest *Requiem dla Larysy* (1997–1999) na chór mieszany i orkiestrę symfoniczną, poświęcone niedawno zmarłej żonie kompozytora. Utwory Silwestrowa są nagrane przez renomowane firmy fonograficzne (Sony, Teldec) w wykonaniu takich artystów jak Gidon Kremer, Aleksiej Liubimom, Orkiestry Filharmonii Monachijskiej i innych.

w y k o n a w c y

Marta Boberska

w 1995 roku ukończyła z wyróżnieniem Akademię Muzyczną im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Podczas studiów była stypendystką Ministra Kultury i Sztuki oraz Prezydenta Miasta St. Warszawy. Od 1994 roku jest solistką Warszawskiej Opery Kameralnej. W swoim repertuarze posiada wiele partii w operach W. A. Mozarta (Susanna i Cherubin w „Weselu Figara”, Zerlina w „Don Giovannim”, Blonda w „Urowadzeniu z Seraju”, Faun w „Ascanio in Alba”), C. Monteverdiego (Drusilla w „Koronacji Poppei”, La Musica w „Orfeuszu”), G. F. Haendla (Clomiri w „Imeneo”, Armida w „Rinaldo”), H. Purcella, G. Rossiniego i wiele innych. W sezonie 1998/1999 brała udział w produkcji „Czarodziejskiego fletu” W. A. Mozarta (Królowa Nocy) pod dyrekcją J. C. Malgoira, wykonując tę partię m.in. w teatrze Champs Elysee w Paryżu. Prowadzi aktywną działalność koncertową w kraju i za granicą, wykonując utwory kameralne i oratoryjno-kantatowe. Współpracuje z wieloma zespołami i wykonawcami muzyki dawnej (m.in. W. Kłosiewiczem, A. Sapiechą, M. Toporowskim). W swoim dorobku posiada płyty CD

(J. A. Hasse „Zenobia”, G. F. Haendel „Imeneo”, K. Forster „Vanitas vanitatum”, J. Peri „Euridice”, M. Mielczewski „Opera omnia” i inne), nagrania radiowe i telewizyjne. Dokonała również nagrań muzyki filmowej, m.in. do obrazów A. Wajdy i A. Holland. Współpracuje z wieloma filharmoniami i teatrami w kraju (Teatr Narodowy, Opera Nova w Bydgoszczy, Teatr Powszechny w Warszawie). W roku 2000 była nominowana do Paszportu „Polityki”.

Krzysztof Zbijowski

jest absolwentem Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie klarnetu prof. Henryka Kierskiego. Swoje umiejętności doskonalił na kursach pod kierunkiem G. Deplus, M. Arrignon, Ph. Cuper. Jako członek kwintetu zdobył I nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie Zespołów Kameralnych we Wrocławiu w 1983 r. Rok później został laureatem I miejsca w Ogólnopolskim Konkursie Instrumentów Dętych w Koszalinie. W latach 1988–1995 był pierwszym klawecistą Państwowej Filharmonii Śląskiej w Katowicach. Od 1988 r. stale współpracuje z Polską Filharmonią Kameralną Wojciecha Rajskiego w Sopocie. Od 1995 r. jest pierwszym klawecistą Orkiestry Opery Narodowej w Warszawie. Koncertował jako solista m.in. z Polską Filharmonią Kameralną, Śląską Orkiestrą Kameralną, Filharmonią Śląską, Filharmonią Rzeszowską, Filharmonią Częstochowską, Filharmonią Białostocką, Filharmonią Koszalińską. Z towarzyszeniem Polskiej Orkiestry Radiowej dokonał archiwalnego nagrania „Preludiów Tanecznych” Witolda Lutosławskiego dla Polskiego Radia, został również zaproszony do nagrania na CD „Premiere Rhapsodie” Claude’a Debussy’ego z Orkiestrą Państwowej Filharmonii Śląskiej. Na zaproszenie Grzegorza Nowaka od 1997 r. bierze udział w festiwalu „Musique et Amitie” w Szwajcarii. Jest członkiem Orkiestry Sinfonia Helvetica.

Kuba Jakowicz

jest jednym z najbardziej utalentowanych polskich skrzypków nowej generacji, urodzony w 1981 roku w Warszawie w rodzinie skrzypków. Uczy się u swego ojca – wybitnego polskiego skrzypka – Krzysztofa Jakowicza, był także ostatnim uczniem profesora Tadeusza Wrońskiego. Zdobył szereg nagród na konkursach krajowych i międzynarodowych – skrzypcowych i kameralnych: I nagroda w Lublinie (1993), I nagroda w Wattrelos we Francji (1995), I nagroda w trio fortepianowym w Warszawie (1992 i 1994) oraz I nagroda na The 6th Takasaki International Art and Music Competition w Japonii (listopad 1999). Występuje od najmłodszych lat, gra ze wszystkimi czołowymi orkiestrami polskimi, a ostatnio wziął udział w prestiżowych koncertach z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia i Sinfonią Varsovia, pracując z takimi dyrygentami, jak Jan Krenz, Antoni Wit, Jerzy Maksymiuk, Marek Pijarowski. Występował także za granicą: we Francji, Japonii, Niemczech, Czechach, Holandii, Szwecji i Szwajcarii. Dwukrotnie udział w Festiwalu w Nrottelje (Szwecja) zaowocował propozycją nagrania płyty CD dla firmy szwedzkiej, w maju 2000 roku ukazała się jego kolejna płyta z *III Koncertem h-moll* Camille Saint-Saensa. Latem 2000 roku uczestniczył w Festiwalu Radio France w Montpellier, a także w festiwalach „Muzyka w Starym Krakowie” i w Kazimierzu. Młody artysta gra na skrzypkach pochodzenia włoskiego, podarowanych mu w uznaniu niewątpliwego talentu przez profesora Tadeusza Wrońskiego. W najbliższym sezonie ma w planie koncerty z czołowymi polskimi orkiestrami, a także wiele koncertów zagranicznych, m.in. z orkiestrami w Sewilli, Montpellier, Filharmonią Monachijską oraz Orchestre Suisse Romande (Genewa).

Natalia Rewakowicz

ukończyła Lwowskie Konserwatorium Muzyczne w klasie fortepianu Olgi Kaczewej i organów Samuela Dajcza. Swoje pianistyczne umiejętności doskonaliła pod kierunkiem Vladimira Viardo. Już podczas studiów zajmowała się kameralistyką, występując z wybitną skrzypaczką Lidią Szutko, uczen-

nicą Dawida Ojstracha, laureatem międzynarodowych konkursów muzycznych im. Czajkowskiego, Bacha i Sibeliusa. W 1990 roku przyjechała na stałe do Polski. Występuje jako solistka i kameralistka. Ma za sobą występy z orkiestrami symfonicznymi na Ukrainie i w Polsce. Z koncertmistrzami Filharmonii Narodowej w Warszawie, Piotrem Cegielskim i Kazimierzem Kościłaczem, przedstawiła program triów fortepianowych. Z Triem Fortepianowym „Con Fuoco” zrealizowała poetycko-muzyczny program „Paryski Salon Fryderyka” z udziałem Krzysztofa Kolbergera, utrwalony na płycie CD. Koncertowała z Olgą Pasiecznik, Martą Boberską, Jurijem Łaniukiem, Adamem Klockiem.

6 czerwca 2001, godz. 19.00

Koncert oratoryjny

Sala koncertowa Filharmonii Narodowej
ul. Sienkiewicza 10

ANNA SAWYCKA – skrzypce

IRYNA SEMENENKO – sopran

MYCHAJŁO TYSZCZENKO – tenor

MYKOŁA KOWAL – baryton

SERHIJ MAHERA – bas

Narodowy Chór Ukrainy „DUMKA”

**Narodowa Orkiestra Symfoniczna
Ukrainy**

WOŁODYMYR SIRENKO – dyrygent

Jurij Łaniuk *Palimpsesty* na skrzypce solo, chór mieszany
i orkiestrę symfoniczną (1998)

przerwa

Jewhen Stankowycz *Słowo o wyprawie Igora, syna
Swiatosława, wnuka Oleha* na solistów, chór mieszany i orkiestrę
symfoniczną (2001, prawykonanie)

JURIJ ŁANIUK (1957, Lwów), kompozytor i wiolonczelista. W latach 1975–1980 studiował wiolonczelę u Jewhena Szpicera i kompozycję u Dezyderija Zadora we Lwowskim Konserwatorium. Studia podyplomowe kontynuował w Kijowie w klasie Wadyma Czerwowa (1980–1982). Ważnym doświadczeniem kompozytorskim były spotkania z polskim kompozytorem Andrzejem Nikodemowiczem mieszkającym we Lwowie do roku 1980. W 1979 roku Jurij Łaniuk zdobył I Nagrodę jako wiolonczelista na Konkursie im. Łysenki w Kijowie. Jest również laureatem nagrody im. L. Rewuckiego w dziedzinie kompozycji (1989). Jego utwory wykonywane były na koncertach i festiwalach w Kanadzie, USA, Niemczech, Belgii, Austrii, Rosji. W Polsce utwory Łaniuka prezentowane były m.in. na Warszawskich Spotkaniach Muzycznych i Dniach Muzyki Kompozytorów Krakowskich. W wymienionych krajach kompozytor występował również jako wiolonczelista, m.in. w Glenn Gould Studio i St. Laurence Hall w Toronto. Jurij Łaniuk jest profesorem wiolonczeli i kompozycji we Lwowskim Konserwatorium Muzycznym. Jest również współorganizatorem Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej *Kontrasty*, który odbywa się we Lwowie od 1995 roku. Warszawskie wydawnictwo muzyczne CD Accord wydało płytę monograficzną z jego utworami w wykonaniu Olgi Pasiecznik, Jerzego Artysza, Polskiej Orkiestry Radiowej i Lwowskiej Sinfonietty pod dyrekcją Romana Rewakowicza. Za tę płytę w 2000 roku kompozytor otrzymał Państwową nagrodę im. Borysa Latoszyńskiego. Wśród ważniejszych utworów kompozytora należy wymienić *Pieśń równonocy* na baryton, sopran i zespół kameralny do słów Saint-John Perse'a (1991), *Skargę ciernia* na sopran i orkiestrę kameralną do słów Bohdana Ihora Antonycza (1991), *Mysliwy Grakhus* na baryton i orkiestrę kameralną do tekstów Franza Kafki (1993), *Musique pour Recherche* na zespół kameralny (1996), *Palimpsesty* na skrzypce solo, chór i orkiestrę symfoniczną do słów Wasyla Stusa (1999), *Muzyka z Księgi Utajonych Przestrzeni i Elegie dla Ptaka Światła* na 2 kwartety smyczkowe oraz solującą wiolonczelę i fortepian (2000).

Palimpsesty na skrzypce solo, chór i orkiestrę symfoniczną miały swoje prawykonanie w lutym 1999 roku w Edmonton z udziałem Edmonton Symphony Orchestra pod dyrekcją Grzegorza Nowaka. Utwór wykorzystuje poezję Wasyla Stusa, ukraińskiego poety zmarłego w sowieckim GULAG-u w 1985 roku, a także fragment Apokalipsy św. Jana. Słowo „palimpsest” oznacza rękopis pisany na pergaminie raz już użytym, z którego usunięto tekst poprzedni. Tytuł usprawiedliwia różne stylistyczne sformułowania. Tekst kanoniczny brzmiący w języku greckim przeplata się z tekstem Stusa – kontrast zjawia się nie tylko w muzyce, ale również w brzmieniu innego języka w wykonaniu chóru. Kompozytor podkreśla, że z tego kontekstu wypłynęło to, co dla dramaturgii tego utworu jest najważniejsze – istnienie dwóch różnych sfer. Jedna z nich to świat czegoś idealnego, co może istnieć w „nowych czasach”. To „Jeruzalem nowe, które schodzi z nieba od Boga”. Druga sfera to świat ludzki, w jakim teraz przebywamy i w jakim zginął sam Stus.

JEWHEN STANKOWYCZ (1942, Zakarpacie), w latach 1962–1963 studiował kompozycję u Adama Sołtysa we Lwowskim Konserwatorium, następnie w latach 1965–1970 w Kijowskim Konserwatorium Muzycznym najpierw u Borysa Latoszyńskiego, a po jego śmierci u Myrosława Skoryka. W 1977 roku otrzymał Państwową Nagrodę im. Tarasa Szewczenki za *Symfonię Nr 3 Ja utwierdzam się*. W latach 1990–1992 był przewodniczącym Związku Kompozytorów Ukrainy. W 1996 roku przebywał w Szwajcarii na stypendium rządu szwajcarskiego, na zamówienie którego napisał szereg utworów. Jest profesorem Narodowej Akademii Muzycznej w Kijowie. Jego utwory były wykonywane w wielu krajach Europy, USA i Kanadzie. Stankowycz zaznaczył wyraźnie swą obecność w muzyce ukraińskiej już w pierwszych latach samodzielnej pracy. Jest kompozytorem o temperamentie dramatycznym i epickim rozmachu. Nawet utwory kameralne pod jego piórem nabierają charakteru zgoła nie kameralnego, jak

na przykład *III Symfonia kameralna* na flet i orkiestrę smyczkową (Międzynarodowa Trybuna Kompozytorów UNESCO zaliczyła ją do 10 najwybitniejszych utworów 1985 roku). W swoim czasie Stankowycz ulegał awangardowym tendencjom; pisał utwory nawiązujące do „igrania” z cudzym stylem (*Sinfonietta*), kompozycje quasi-barokowe (*Sinfonia Larga*), czy „romantyczne” (*Symfonia Nr 4 Lirica*). Z równym powodzeniem wypowiada się w dowolnym gatunku czy formie, także w muzyce dla teatru dramatycznego i filmu. Lecz najchętniej kompozytor skłania się ku dramaturgii o problemowo-filozoficznej treści. Stąd w jego twórczości przeważają monumentalne formy symfoniczne czy teatralne (m.in. 10 symfonii). Spośród tych ostatnich wyróżniają się szczególnie: wspomniana już *Symfonia Nr 3* (1976) do tekstu poetyckiego Pawła Tyczyny na głos solowy, chór i orkiestrę, *Symfonia pastorałi* (1979), folk-opera *Kwiat paproci* (1979), balet *Olga* (1982), potężne *Dictum* (1987) w 11 częściach na orkiestrę kameralną oraz szereg utworów poświęconych tragedii Czarnobyla – *Czarna elegia* (1991), *Poemat bóleści* (1993); symfoniczna *Panachyda* poświęcona pamięci ofiar Wielkiego Głodu w 1933 roku.

Wiosna 1185 roku. Powiewają bojowe chorągwie... Po bitej drodze ciągną się rzędy piechurów... Na przedzie – konnica z kniaziami... Pochód wojska Nowogrodzko-Siewierskiego kniazia Igora, jego syna Wołodymyra i Swiatosława przeciw Połowcom. W okrutnej bitwie wojsko Igora było rozbite, a on sam trafił do niewoli, z której potem uciekł. Uważa się, że *Słowo o wyprawie Igora* powstało za świeżej pamięci tych wydarzeń w latach 1187–1188. *Słowo...* to unikalny zabytek literatury. *Słowo...* to pieśni, bojowe nawoływania, kłopot orłów, trzask kruszonych kopii, porykiwania wojów niczym turów, krzyk ludzi pod szablami, płacz żon ruskich... Trwoga tego dzieła przetrwała do naszych dni... Do niego powracano i nadal jest ono źródłem inspiracji. Inicjatorem napisania muzyki do *Słowa o wyprawie Igora* w przekładzie Leonida Machnowca na solistów, chór i orkiestrę symfoniczną jest Taras Szehedyn, któremu ten utwór z wdzięcznością poświęcam.

wykonawcy

Wołodymyr Sirenko

jest dyrektorem artystycznym i głównym dyrygentem Narodowej Orkiestry Symfonicznej Ukrainy w Kijowie. Dyrygenturę studiował w Kijowskim Konserwatorium Muzycznym im. Piotra Czajkowskiego pod kierunkiem Alina Własenki. W latach 1989–1993 był dyrygentem Narodowej Orkiestry Ukrainy w Kijowie, a od 1991 roku był również głównym dyrygentem i dyrektorem artystycznym Orkiestry Symfonicznej Ukraińskiego Radia i Telewizji w Kijowie. Od roku 1999 prowadzi Narodową Orkiestrę Symfoniczną Ukrainy. Jest laureatem dyrygenckiego konkursu w Pradze (1990). Występował z orkiestrami Czeskiego Radia i Filharmonii w Pradze. W 1991 roku z zespołem solistów *Kijowska Kamerata* występował w Warszawie i dokonał nagrań dla Polskiego Radia. W 1992 roku dyrygował orkiestrą Słowackiego Radia na Międzynarodowym Festiwalu Muzycznym w Bratysławie. W latach 1993–1995 z Orkiestrą Ukraińskiego Radia i Telewizji odbył liczne tournée w krajach Europy Zachodniej (Francja, Niemcy, Włochy, Hiszpania). W marcu 1995 roku występował z orkiestrami Prolégé Philharmonic i Classic Symphony w Chicago (USA). Brał też udział w Festiwalu „Wratislavia Cantans” prezentując z chórem „Dumka” i Orkiestrą Ukraińskiego Radia i Telewizji m.in. *Kadisz Requiem* Jewhena Stankowycza. Wołodymyr Sirenko nagrywał dla Ukraińskiego Radia, ma w swoim dorobku kilka płyt kompaktowych. Zrealizował kilka spektakli operowych ukraińskich kompozytorów

współczesnych. Dokonał też wielu prawykonania ukraińskiej muzyki. Wołodmyr Sirenko prowadził orkiestrę *Sinfonia Varsovia* na pierwszych „Dniach Muzyki Ukraińskiej w Warszawie” w grudniu 1999 roku dyrygując utwory Silwestrowa i Latoszyńskiego. Wystąpił również z Orkiestrą Kameralną *Kijowscy Soliści* na ostatnim Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, zdobywając bardzo dobre przyjęcie publiczności i krytyki.

Anna Sawycka

jest studentką Wiedeńskiego Uniwersytetu Muzycznego w klasie skrzypiec prof. Dory Schwarzberg. Urodzona w 1980 roku we Lwowie, ukończyła tam Specjalistyczną Szkołę Muzyczną im. Solomiji Kruszelnyckiej. Jest laureatką licznych międzynarodowych konkursów muzycznych – do najważniejszych należą pierwsze nagrody zdobyte na Konkursie im. Nyiregyhazi w Takasaki (Japonia), im. Ifraha Neamana w Mainz (Niemcy), im. Vivaldi w Wenecji (Włochy). W 2001 roku zdobyła I nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. V. Hummła w Zagrzebiu (Chorwacja). Anna Sawycka ma obszerny repertuar solowy i kameralny – włączając utwory kompozytorów XX wieku. Często występuje jako solistka z orkiestrami symfonicznymi wykonując koncerty Wieniawskiego, Brucha, Lalo, Mozarta, Głazunowa, Brahmsa, Bartoka w Ukrainie, Rosji, Litwie, Francji, Szwajcarii, Niemczech. Artystka doskonaliła się na kursach mistrzowskich pod kierunkiem P. Amajala, D. Schwarzberg, H. Burkhardta, M. Frischenschagera, Z. Brona, W. Spiwakowa i Y. Menuhina. W roku akademickim 1999/2000 była stypendystką Fundacji im. Herberta von Karajana.

Iryna Semenenko

– sopran, ukończyła w 1990 roku Kijowskie Konserwatorium Muzyczne. Jest solistką Narodowej Opery Ukrainy w Kijowie. Brała udział w międzynarodowych konkursach muzycznych. Za wybitne osiągnięcia artystyczne otrzymała tytuł Zasłużonej Artystki Ukrainy. Do jej repertuaru należą takie partie, jak Tatiana w *Eugeniuszu Onieginie* Czajkowskiego, Małgorzata

w *Fauście* Gounoda, Butterfly w *Madama Butterfly* i Mimi w *Cyganerii* Pucciniego, Violetta w *La Traviatta* Verdiego. Występuje również w repertuarze oratoryjnym.

Mychajło Tyszczenko

– tenor, ukończył Kijowskie Konserwatorium Muzyczne w 1995 roku. Jest solistą Narodowego Chóru Ukrainy „Dumka” w Kijowie. Z zespołem tym występował podczas tournée w wielu krajach Europy. Występuje również w partiach operowych. Do jego repertuaru należą Księżę Mantui w *Rigoletto* i Alfred w *La Traviatta* Verdiego, Leński w *Eugeniuszu Onieginie* Czajkowskiego, a także utwory oratoryjne, m.in. *Requiem* Mozarta i Verdiego.

Mykoła Kowal

– baryton, ukończył Moskiewskie Konserwatorium Muzyczne w 1981 roku. Jest solistą Narodowej Opery Ukrainy w Kijowie. Otrzymał nagrody na międzynarodowych konkursach wokalnych, a także tytuł Zasłużonego Artysty Ukrainy. Jego repertuar to Oniegin w *Eugeniuszu Onieginie* Czajkowskiego, Germont w *La Traviata* Verdiego, Książę Igor w *Kniaziu Igorze* Borodina, Ostap w *Tarasie Bulbie* Łysenki i inne. Bierze również udział w koncertach oratoryjnych.

Serhij Mahera

– bas, ukończył Lwowskie Konserwatorium Muzyczne w 1997 roku. Jest solistą Narodowej Opery Ukrainy w Kijowie. Jest laureatem międzynarodowych konkursów muzycznych. Do jego repertuaru należą m.in. następujące partie operowe – Sobakin w *Carskiej Narzeczonej* Rimskiego-Korsakowa, Don Basilio w *Cyruliku Sewilskim* Rossiniego, Leperello w *Don Juanie* Mozarta, Capletti w *Romeo i Julia* Gounoda.

Narodowy Chór Ukrainy „Dumka”

z Kijowa jest jednym z najstarszych zespołów chóralnych w swoim kraju. Założony w 1919 roku szybko stał się wiodącym chórem Ukrainy. Za swoje osiągnięcia w 1981 roku otrzymał Nagrodę im. Tarasa Szewczenki – najwyższą państwową nagrodę w dziedzinie kultury. Pierwszym i długoletnim dyrygentem „Dumki” był Nestor Horodowenko (1919–1937). Znaczący wkład w rozwój zespołu wnieśli również jego następcy – Ołeksandr Soroka (1946–1964), Pawło Murawski (1964–1969), Mychajło Kreczko (1969–1983). Od 1984 roku dyrygentem i dyrektorem artystycznym „Dumki” jest Jewhen Sawczuk. Pod jego kierownictwem zespół prowadzi bardzo aktywną koncertową działalność. Chór bardzo dużo koncertuje w Ukrainie i poza jej granicami. Zespół wystąpił w wielu krajach Europy – w Polsce, Niemczech, Francji, Hiszpanii, Szwajcarii, Holandii, jak również w USA i Kanadzie. Występował na różnych ważnych festiwalach, a także wydał cały szereg płyt. W repertuarze chóru znajdują się oratoryjne dzieła Bacha, Haydna, Mozarta, Beethovena, Verdiego, Szostakowicza, Pendereckiego, jak również ukraińskie pieśni ludowe i muzyka cerkiewna. „Dumka” jest też swego rodzaju laboratorium ukraińskich kompozytorów współczesnych. Chór był pierwszym wykonawcą utworów Borysa Latoszyńskiego, Lewka Rewuckiego, Walentyna Silwestrowa, Jewhena Stankowycza i innych. W marcu tego roku „Dumka” brała udział w ukraińskim prawykonaniu *Credo* Krzysztofa Pendereckiego. Było to również światowe prawykonanie tego utworu pod dyktando kompozytora.

Narodowa Orkiestra Symfoniczna Ukrainy

z Kijowa jest najważniejszym zespołem symfonicznym Ukrainy, jedną z najbardziej znanych orkiestr byłego Związku Radzieckiego. Założona w 1918 roku dekretem Hetmana Pawła Skoropadskiego, przywódcy ówczesnego Państwa Ukraińskiego, odegrała bardzo ważną rolę w kształtowaniu ukraińskiej kultury muzycznej. Orkiestrą w ciągu jej istnienia dyrygowali tacy dyrygenci, jak Jewgienij Mrawinski, Jewgienij Swietłanow, Natan Rach-

lin, Giennadij Roždiewski, Igor Iwanow, Kiril Kondrashin, Kitajenko, Kurt Sanderling, Leopold Stokowski, Franco Ferrara, Efrem Kurz, Stefan Turczak, Kurt Mazur, Claudio Abbado, Arvid Jansons, Simeonow, Wołodymyr Kożuchar, Fedir Huszczenko, Igor Błażkow. Wnieśli oni swój wkład w formowanie artystycznego oblicza zespołu. Przez 25 lat szefem orkiestry był Natan Rachlin. Od 1999 roku głównym dyrygentem Narodowej Orkiestry Symfonicznej Ukrainy jest Wołodymyr Sirenko. Z zespołem występowali wybitni soliści – Emil Gilels, Swiatosław Richter, Leonid Kogan, Yehudi Menuhin, Isaak Stern, David Ojstrach, Viktor Pikaisen, Victor Tretiakov, Mstisław Rostropowicz, Natalia Gurman, Monserat Caballé, Jose Carreras i wielu innych.

Narodowa Orkiestra Symfoniczna Ukrainy brała udział w pierwszych wykonaniach utworów Arama Chaczaturiana, Borysa Latoszyńskiego, Sergiusza Prokofiewa, Dymitra Szostakowicza, Giji Kanczellego, Walentyna Silwestrowa, Jewhena Stankowycza. Zespół i dziś pełni rolę twórczego laboratorium dla ukraińskich kompozytorów, dyrygentów i solistów. Orkiestra dokonała wielu nagrań, w ciągu swej długiej historii współpracując z takimi firmami fonograficznymi, jak Melodia, Marco Polo, Analekta, Simax, Naxos. Nagrania te ukazują zespół w znakomitych jakościach zarówno solistycznych, jak i zespołowych. NSOU odbyła wiele koncertowych tournée do Francji, Niemiec, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Belgii, Polski, Czechosłowacji, Australii, Hong-Kongu zachwycając publiczność i otrzymując pochlebne recenzje.

Oni Muzyki Ukraińskiej w Warszawie czerwiec 2001

Oni Muzyki Ukraińskiej w Warszawie czerwiec 2001

**Organizatorzy serdecznie dziękują
następującym instytucjom, firmom
i osobom, które wsparły finansowo
„Dni Muzyki Ukraińskiej w Warszawie”**

MECENASI (10 000 zł lub więcej)

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa
Ministerstwo Kultury i Sztuki Ukrainy, Kijów
Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Urząd Dzielnicy Śródmieście Gminy Warszawa-Centrum
E D & F MAN Commodities, Warszawa

PATRONI (1000 zł lub więcej)

Fondation Vidrodzenia, Genewa, Szwajcaria
Self Reliance (N. Y.), Federal Credit Union, New York, USA
Jurij Snihur i Leokadia Snihur, New York, USA
Ukrainian American Professionals and Businesspersons Association
of New York and New Jersey, USA
Orest J. Hrabowycz i Lillian Hrabowycz, Warszawa
Aleksandra Petryga i Mirosław Petryga, Warszawa
Prof. Oleksa M. Bilaniuk i Larissa T. Bilaniuk, Wallingford, PA, USA

WSPIERAJĄCY (300 zł lub więcej)

Dr. Alexander J. Serafyn i Zynowia M. Serafyn, Troy, MI, USA
Myrosław W. Kulynych i Zenowia C. Kulynych, Jackson Hts, NY, USA
Oksana Sokolyk i Jarosław Sokolyk, Toronto, Kanada
Irena Markuszewska i Mirosław Markuszewski, Warszawa

SYMPATYCY (100 zł lub więcej)

Irena Snihur, Przemyśl
Maria G. Rewakowicz, Toronto, Kanada
Krzysztof Drab, Oslo, Norwegia
George R. Shtohryn i Maria Shtohryn, New York, USA

